

ארגון חברי ההגנה | חיפה

אמנה בין "הארגון הארצי של חברי ההגנה" (ע"ר) ובין "צוות" ארגון גמלאי צה"ל (ע"ר)

הארגונים

1. "הארגון הארצי של חברי ההגנה" (להלן-הארגון) פועל לשימור מורשת "ההגנה" ולהנחלתה לדורות הבאים.
2. הארגון ימשיך לפעול כעמותה עצמאית וימשיך לקיים פעילות עם גופים אחרים בתחום שימור המורשת.
3. "צוות" ארגון גמלאי צה"ל (להלן-"צוות") פועל, בין היתר, לטיפוח מורשת ביטחון ישראל בין חבריו ובחברה הישראלית.

מטרה משותפת

4. שני הארגונים מסכימים לשותף פעולה לשימור מורשת "ההגנה" וביטחון ישראל. השיתוף יכלול אירועים, כנסים, ימי עיון, מפגשים ברמת הסניפים ב"צוות" ובארגון, פרסומים בכתב ובאינטרנט וכל מה שימצאו נציגי הארגונים לנכון ליזום ולבצע למימוש ייעוד זה של שני הארגונים.
5. הפעילות פתוחה לשיתוף ארגונים נוספים המתאימים לתחום הנחלת מורשת וביטחון ישראל.
6. היא תכלול גם שיתוף פעולה עם משרד הביטחון וגורמים ממשלתיים וציבוריים נוספים הנוגעים בדבר.

הוועד המנהל

7. יוקם ועד מנהל משותף בין 12 חברים: שישה מטעם ארגון "צוות" ושישה מטעם ארגון ה"הגנה".
8. הוועד המנהל יבחר מתוכו יו"ר שיהיה נציג ארגון "צוות". כן יבחר ע"י הוועד המנהל, סגן יו"ר וממלא מקומו שיהיה נציג ארגון ההגנה.
9. יו"ר הוועד המנהל יעמוד בראש הארגון, יוביל אותו וייצג אותו כלפי חוץ.

הרכב הוועד המנהל הראשון

10. על דעת שני הארגונים הוסכם הרכב הוועד המנהל כדלהלן: מטעם "צוות": ירמי אולמרט, אורית חורש, ברוך לוי, אפרים לפיד, אורי מנוט, דן תל-ניר. מטעם ה"הגנה": אליהו אשרי, דן ביברו, רפאל הוידה, מרדכי נאור, חיים פלד, יוסי טורביץ.
11. הוועד המנהל בחר את ברוך לוי לכהן כ-יו"ר ואת דן ביברו לתפקיד סגן יו"ר וממלא מקומו.

תוקף האמנה

12. האמנה הובאה לאישור מוסדות שני הארגונים: הוועד המנהל של ארגון ההגנה - אישר ביום 24.8.16. הוועד המנהל של ארגון "צוות" - אישר ביום 4.9.16.
13. האמנה נכנסה לתוקפה ביום 19.9.16 בישיבה מיוחדת בראשותו של אלוף (מיל) רפאל ורדי ובהשתתפות יו"ר "צוות" תא"ל (מיל) מוטי בר-דגן וחלק מחברי הוועד המנהל הנבחר.
14. ההסכם בין שני הארגונים "צוות" וה"הגנה" אינו מוגבל בזמן וניתן לסיימו בהודעה בכתב של מי מהצדדים שנה מראש.

באנו על החתום: כ"ז שבט תשע"ז 23 פברואר 2017

תא"ל (מיל) מוטי בר-דגן, יו"ר
"צוות" ארגון גמלאי צה"ל (ע"ר)

ד"ר ברוך לוי, יו"ר
"הארגון הארצי של חברי ההגנה" (ע"ר)

נשיאות ארגון חברי ההגנה

2017.3.12

2017.3.12

תוכן עניינים

- 4.....דבר היו"ר לחברים
- 5.....תפילת יזכור
- 6.....שחרור חיפה
- 7.....מלחמת העצמאות
- 12.....הוראות לחיפוש שם חלל באתר יזכור
- 13.....רשימת שמות הנופלים

הקדמה דבר היו"ר

חברים יקרים,

ארגון ההגנה היה הארגון הצבאי הגדול והמרכזי של היישוב היהודי והתנועה הציונית בארץ ישראל בתקופת המנדט הבריטי, בין 1920 ל-1948, והיווה למעשה את התשתית להקמת צבא ההגנה לישראל עם הקמת המדינה. כיום, מהווה סמל ארגון "ההגנה" מסמלי צה"ל ומוענק כסיכת מ"מ לבוגרי קורס הקצינים.

כיום, בישראל נותרו מעט לוחמים מוותיקי ארגון ההגנה המאורגנים ב"עמותת ההגנה" במספר סניפים. ארגון חברי עמותת ההגנה בחיפה חתם על הסכם שותפות בינואר 1996 במסגרתו יפעלו "צוות" סניף חיפה כממשיך דרכם ויפעל מבית ההגנה. הסכם זה הוכר ואושר ע"י עיריית חיפה במכתבה מתאריך 18.2.1996.

בשנת 2016 נחתמה ואושררה אמנה בין "הארגון הארצי של חברי ההגנה" ע"ר ובין ארגון "צוות" ארגון גמלאי צה"ל ע"ר (האמנה מופיעה בחוברת זו).

בתאריך 10/10/2021, במסגרת ישיבת ועד עמותת "ההגנה" בחיפה עלה נושא המשכיות מפעל ההנצחה במרחב חיפה. נתקבלה החלטה, פה אחד, לגייס חברים מארגון "צוות" אשר ישמרו את המורשת, ימשיכו את הפעילות החינוכית בקרב תלמידי בתי הספר בחיפה, יטפלו בפעילות השוטפת, גיוס תרומות, שיפוץ המוזיאון במקום הכולל כלי נשק ותחמושת, דגלים וספר הנצחת הנופלים כך שמפעל הזיכרון וההנצחה ימשיך להתקיים.

ארגון "צוות" נרתם למשימה, מספר חברים ממחוז הצפון, התקבלו כחברים פעילים בסניף החיפאי של ארגון "ההגנה". כחלק מהמחויבות למשימה, נשבעו להמשיך ולתמוך בעמותה וזאת מתוך ראייה היסטורית לשמירת זכרם של הלוחמים מחיפה והצפון אשר נפלו על הגנת הארץ מיום הקמת הארגון.

חברי וועד הסניף החיפאי בחרו במסגרת אותה ישיבה, כי צבי פטאל, מ"צוות" - ארגון גמלאי צה"ל, ימונה ליו"ר וועד העמותה בחיפה ויקבל את האחריות לניהול השוטף של הסניף, הנצחת מורשת הארגון למערכת החינוך בחיפה, וכן לקדם ענייני חברי העמותה ולייצגם מול עיריית חיפה, משרד הבטחון וכ"ו.

"צוות" - ארגון גמלאי צה"ל מימן את שיפוץ מבנה "בית ההגנה" בחיפה ותצוגות הבית.

צבי פטאל
יו"ר וועד ארגון חברי ההגנה חיפה

יזכור

תפילת יזכור לחיילי צה"ל ולוחמי ההגנה

יִזְכּוֹר עִם יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנָיו וּבָנוֹתָיו, הַנְּאֻמָּנִים
וְהָאֲמִיץִים, חַיְלֵי צָבָא הַהֲגָנָה לְיִשְׂרָאֵל, וְכָל לֹו-
חַמֵּי הַמַּחְתָּרוֹת וְחֻטִּיבוֹת הַלּוֹחָמִים בְּמַעֲרָכוֹת
הָעַם, וְאֲנָשֵׁי קַהֲלֹת הַמוֹדִיעִין, הַבְּטָחוֹן, הַמַּ-
שְׁטָרָה וְיִשְׁרוֹת בְּתֵי הַסֵּהָר, אֲשֶׁר חָרְפוּ נַפְשָׁם
בְּמִלְחָמָה עַל תְּקוּמַת יִשְׂרָאֵל, וְכָל מִי שֶׁנֶּרְצָחוּ
בְּאֶרֶץ וּמְחוּצָה לָהּ בְּיַדֵּי מְרַצְחִים מְאָרְגוּנֵי הַט-
רוֹה. יִזְכּוֹר יִשְׂרָאֵל וְיִתְבָּרַךְ בְּזִרְעוֹ וְיֵאָבֵל עַל זֵיו
הָעֲלוּמִים וְחֻמְדַּת הַגְּבוּרָה וְקִדְשַׁת הָרָצוֹן וּמְסִי-
רוֹת הַנְּפֹשׁ שֶׁל הַנְּסֻפִּים בְּמַעֲרָכָה הַכְּבֵדָה. יִהְיוּ
חֻלְלֵי מַעֲרָכוֹת יִשְׂרָאֵל עֲטוּרֵי הַנְּצָחוֹן חַתוּמֵּי
בְּלֵב יִשְׂרָאֵל לְדוֹר דוֹר.

ת.נ.צ.ב.ה

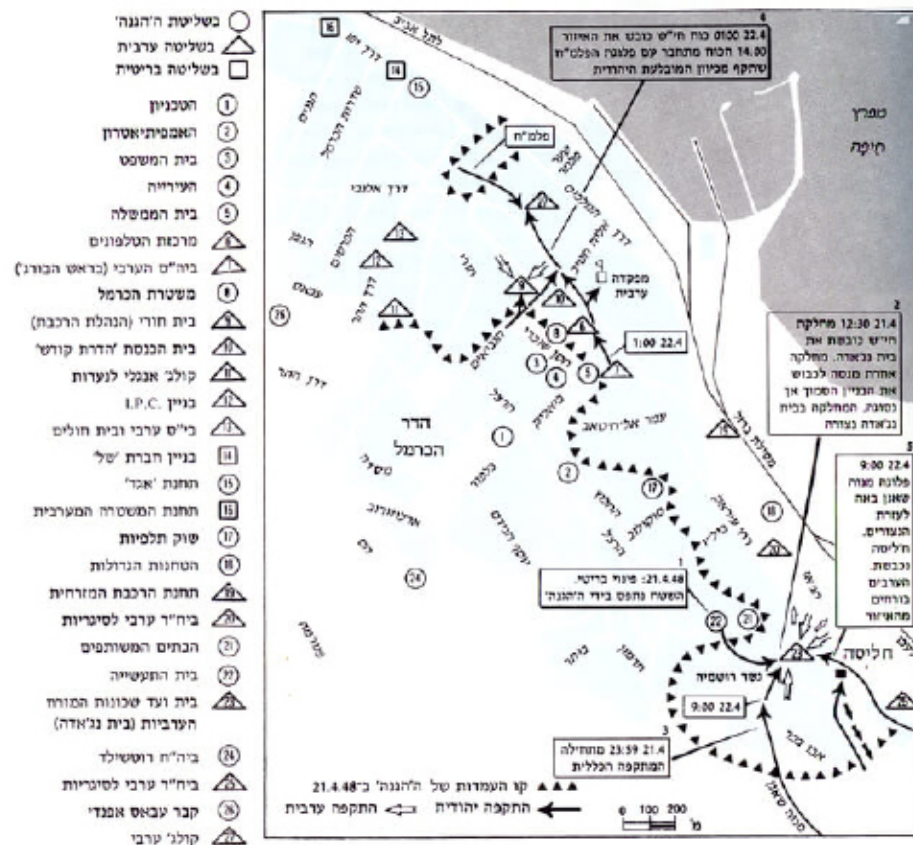

שחרור חיפה

נמל חיפה היה חיוני ביותר לפינוי של הצבא הבריטי. לפיכך התערב הצבא, מיד עם פרוץ פעולות האיבה בעיר, והציב חיץ של עמדות בין שני המחנות היריבים. למרות התכנון של כוחות ה'הגנה' כיצד להשתלט על העיר עם צאת הצבא הבריטי, התקבלה במפתיע ההודעה על פינוי העמדות הבריטיות בבוקר ה-21 באפריל 1948.

מפקדת ה'הגנה' הפעילה מיד תכנית שנועדה לבתר את השטח הערבי בעיר לשלושה חלקים: ואדי נסנאס, ואדי צאליב - העיר העתיקה, וח'ליסה. בשלב זה החזיקו עדיין הבריטים בכרמל המזרחי ובשפלת הכרמל, וכמו כן בנו יחידות של 'הלגיון הערבי' (שהיה כפוף להלכה לצבא הבריטי) במחנות בת גלים, נשר וכרדאני. בפעולה נטלו חלק חמש פלוגות של חיל שדה (חי"ש) (בעיקר מגדוד 22 של חטיבת 'כרמלי') ופלוגת פלמ"ח (שנמצאה בעיר התחתית), וכן יחידות של חיל משמר (חי"ם), שנועדו להחזיק ביעדים שייכבשו.

הכוחות המסתערים הסתייעו במרגמות 3 אינטש ובמרגמות 'דוידקה' פרימיטיביות מתוצרת בית. ב-22 באיפריל, לפני הצהריים, התברר כי מערך ההגנה הערבי מתמוטט, והתחילה מנוסת בהלה מן העיר דרך האיזור שהוחזק עדיין בידי הצבא הבריטי. נכבדי הערבים ביקשו את מפקד הצבא הבריטי בעיר, הגנרל יו סטוקול, כי יברר את תנאי ה'הגנה' לכניעה - והוא הגדירם כהוגנים ביותר; לאחר התייעצות ממושכת הודיעו נכבדי הערבים, כי אינם מוכנים לקבלם, וכי הערבים מבקשים לעזוב את העיר. לאחר מכן התברר, כי נטישת חיפה בידי ערבייה נעשתה לפי הוראותיו של הוועד הערבי העליון, שסבר כי ממילא בקרוב תיכבש הארץ כולה בידי צבאות ערב הסדירים. כך עבר השלטון בחיפה לידי מפקד ה'הגנה' במחוז. חיפה היתה העיר המעורבת השנייה ששוחררה בידי כוחות ה'הגנה' - קדמה לה טבריה.

מלחמת העצמאות

ב-29.11.1947 קיבלה עצרת האו"ם את "החלטת החלוקה" לפיה יסתיים המנדט הבריטי על ארץ-ישראל ותוקמנה בה שתי מדינות - יהודית וערבית - ואזור ירושלים יהיה אזור בין-לאומי. מוסדות היישוב היהודי ראו בהחלטה התגשמות החלום של חידוש העצמאות היהודית בארץ. הערבים דחו את ההחלטה ואיימו לסכלה בכוח. למחרת הותקף ליד לוד אוטובוס יהודי, ושבעה מנוסעיו נהרגו. אלה היו היריות הראשונות במלחמת העצמאות.

שלושה גורמי כוח פעלו בזירה בארץ-ישראל:

היישוב היהודי שמנה כ-600,000 נפש, והיה מאורגן עם מוסדות שלטון וכלכלה משלו. יישוב זה הצליח גם להעמיד כוח צבאי משלו: ארגון ה"הגנה" - כוח מיליציוני מתנדב, ובו החי"ש (חיל השדה); הפלמ"ח, הזרוע המגויסת של הארגון; הגדנ"ע; וגרעינים של שרותים ותעשייה צבאית שייצרה נשק קל ותחמושת. כוח מגויס נוסף היה "משטרת הישובים העבריים", שמנתה כ-4,800 איש והייתה נתונה לפיקוד בריטי, אך סרה למרות ה"הגנה" ויתרונה היה בכך שנשקה היה "ליגלי". לקראת המלחמה ובמהלכה, נערך היישוב לגיוס רחב ככל האפשר, ובכלל זה יוצאי הצבא הבריטי וצבאות זרים, צעירים שקיבלו אימון כלשהו במחנות העקורים באירופה ובמחנות המעצר בקפריסין (גח"ל), ומתנדבים יהודים מרחבי העולם (מח"ל). בצד ה"הגנה" פעלו שני ארגוני מחתרת נוספים - האצ"ל, שמנה כמה אלפי חברים, והלח"י, שמנה כמה מאות. האוכלוסייה הערבית מנתה כמיליון ומאתיים אלף תושבים, אך לא הייתה כה מאורגנת. היו שני ארגונים ערביים - הנג'אדה והפתוה - שאיגדו בעיקר את הנוער העירוני ועסקו באימונים קדם-צבאיים, אך לא היה להם משקל של ממש. עיקר הכוח היה השבאב העירוני והכפריים החמושים שפעלו בכנופיות; רובם הוזעקו לביצוע פעולה מסוימת ולאחריה חזרו לבתיהם. בין אלה היו רבים בעלי ניסיון משנות "המרד הערבי" (1936-1939). כן היו בין הערבים יוצאי הצבא הבריטי, נוטרים ויוצאי "חיל הספר", שגם להם היה ניסיון צבאי כלשהו. נוסף לאלה היו כוחות שבאו מבחוץ - כוחות "הלגיון הערבי", צבאה של עבר-הירדן, שחננו בארץ כחלק מהצבא הבריטי ונטלו חלק בלחימה לצד הערבים כבר בשלבים הראשונים של המלחמה. כמו כן הסתננו לארץ מתנדבים מסוריה ומעיראק, חלקם מאורגנים ומצוידים, כמו "צבא ההצלה" של קאוקג'י. הצבא הבריטי בארץ מנה כ-100,000 חיילים וכן כוחות אוויר וים. העברת שאלת ארץ-ישראל לטיפול האו"ם הייתה הודאת הבריטים בכישלון למצוא פתרון לבעיה. ממשלת בריטניה הבהירה כי תבצע רק מדיניות שתהיה מוסכמת על שני הצדדים ולא תכפה פתרון באמצעות כוח צבאי; למעשה העריכה כי אין סיכוי להסכמה כזו. עיקר מעייניהם של הבריטים היו נתונים לפינוי הצבא על צידו, לפינוי האזרחי ולהבטחת צירי התנועה לפינוי. העברה מסודרת של השלטון לא הייתה אפשרית במציאות שהתפתחה, והבריטים בדרך כלל נהגו למסור את המתקנים שפינו לגורם השולט באזור. הנוכחות הבריטית הכבידה בעיקר על הצד היהודי, שלא היה יכול לפעול בחופשיות ולשאת את נשקו בגלוי. הערבים פעלו בחופשיות רבה יותר, ואף נהנו מסיוע בנשק ובמתנדבים מהארצות השכנות. לעתים סיעו הבריטים לצד היהודי ולעתים נגד כוחותינו. אפשר לחלק את מלחמת העצמאות לחמישה שלבים. בשני השלבים הראשונים התנהלה הלחימה נגד ערביי ארץ-ישראל - מעין מלחמת אזרחים, שבסיומה הובס הגורם הערבי המקומי והוקמה מדינת ישראל; בשלושת השלבים הבאים התנהלה הלחימה נגד צבאות ערב שפלשו לשטח המדינה שזה עתה הוקמה.

השלב הראשון - דצמבר 1947 עד מרס 1948:

הלחימה התנהלה בכל רחבי הארץ, והתמקדה בערים המעורבות ובהגנה על היישובים המבודדים ובדרכים אליהם. היוזמה הייתה בידי הערבים, שבחרו את המקום ואת המועד להתקפה. כוחותינו הגיבו במספר פעולות גמול נגד יעדים ערביים. הלחימה בערים המעורבות (חיפה, טבריה, צפת, ירושלים ותל אביב-

יפו) התאפיינה בהתקפות ירי וצליפות, התקפות על שכונות ספר ופיצוץ בתים. יישובים יהודיים רבים היו באזורים ערביים, חלקם אף מחוץ לתחום המדינה היהודית לפי "תכנית החלוקה", כשהם מנותקים ממרכז היישוב היהודי. בהנהגת היישוב הוחלט שלא לפנות שום יישוב, בהנחה כי שטח שיצליחו להחזיק בו יישאר בתחום המדינה ומתוך מחשבה על ההשלכות המוראליות השליליות של פינוי. הערבים נתקו את דרכי התחבורה ליישובים אלה וניסו לכבשם; כך הותקפו טירת צבי, גוש עציון ויישובים אחרים. לחימה מרה התנהלה על דרכי התחבורה. הכוחות היהודיים השקיעו מאמץ רב בשמירת הקשר עם היישובים המבודדים, באמצעות שיירות מלוות בלוחמים שנשקם מוסתר ולעתים גם בליווי צבא בריטי. בהמשך שוריינו תאי הנהג של משאיות ושל אוטובוסים ואף יוצרו משוריינים מאולתרים. על אף שיטת השיירות נותרו יישובים רבים מנותקים לזמן רב. מאבק קשה במיוחד התנהל על הדרך לירושלים, שנחסמה מדי פעם על-ידי הכוחות הערביים. בחודש מרס 1948 היה "משבר השיירות", כאשר מספר שיירות הותקפו והושמדו ברובן: שיירת "הדסה" בדרכה להר הצופים, שיירת נבי דניאל בדרכה חזרה מגוש עציון, שיירת יחיעם בדרכה לקיבוץ, ושיירת חולדה בדרכה לירושלים.

השלב השני - מאפריל עד ה-15 במאי 1948:

עוד במהלך חודש מרס עובדה במטכ"ל תכנית מבצעית שכונתה "תכנית ד". החלק הארגוני כלל את גיוס הכוח וארגונו במסגרות של חטיבות; החלק המבצעי קבע כיעד השתלטות על כל השטח שהוקצה למדינה היהודית, על גושי ההתיישבות שמחוץ לה, ועל שטחי מפתח לקראת פלישה צפויה של צבאות ערב. נוכחותם של הבריטים הובאה בחשבון, והביצוע היה מתוך שאיפה שלא להגיע עמם לעימות. הבעיה הבערת הייתה פריצת הדרך לירושלים, ולשם כך תוכנן מבצע "נחשון". לצורך המבצע רוכז לראשונה כוח בעוצמה של חטיבה, תוך לקיחת סיכון של חשיפת גזרות אחרות. הכוח חומש בנשק שנרכש בצ'כוסלובקיה והמשלוח הראשון שלו הגיע לקראת המבצע. לראשונה גם הוחלט לא להסתפק בליווי השיירות אלא להשתלט על שטחים לאורך הציר ולהחזיק בהם. מבצע "נחשון" סימל פתיחת שלב חדש במלחמה - נטילת היוזמה בידי הכוח היהודי וראשית הפעלתו במתכונת של צבא סדיר. במהלך המבצע הועברו מספר שיירות לירושלים, ובהמשך נערכו המבצעים "הראל" ו"מכבי" לתפיסת משלטים בדרך ולהעלאת שיירות. בעוד מבצע "נחשון" בעיצומו נהדפו התקפות של "צבא ההצלה" על משמר העמק ושל הגדוד הדרוזי על רמת יוחנן. היוזמה היהודית נמשכה ובשבועות הבאים נפלו לידי כוחותינו טבריה, חיפה, יפו וצפת; שופר מצבנו במרחב ירושלים; וחבלי ארץ נרחבים, ובהם עשרות כפרים ערביים, עברו לשליטתנו. הגורם הערבי המקומי הובס - המנהיגות התפוררה ורוב המנהיגים נמלטו; החלה בריחה של ערבים שהפכו לפליטים, והערבים המקומיים חדלו להיות גורם צבאי של ממש. מרבית יעדיה של תכנית ד' הושגו, אך היו גם כישלונות: הדרך לירושלים נחסמה שוב, בעיקר בגלל מחסור בכוחות שיחזיקו בה באופן קבוע. ב-12 במאי תקפו כוחות הלגיון הערבי, עם המון מקומי, את גוש עציון; הם הצליחו לבתר את הגוף לשניים, ולמחרת כבשו את כפר עציון. ב-14 במאי נכנעו שלושת יישובי הגוש האחרים, ומגיניהם הלכו בשבי. לקראת הפלישה הוחלט על פינוי הר-טוב, עטרות, נווה יעקב, בית הערבה ומפעל האשלג.

השלב השלישי - מ-15 במאי:

עם פלישת צבאות ערב, עד תחילת ההפוגה הראשונה, ב-11 ביוני. בתקופה זו גם הוקם צה"ל, שהפקודה להקמתו פורסמה ב-26 במאי. הצבאות הפולשים היו צבאות סדירים, ולרשותם כוחות שריון, ארטילריה ואוויר, ומולם ניצבו הכוחות הישראליים, שצידום וחימושם נפלו מאלה של אויביהם. אולם הצבאות הערביים לא פעלו לפי תכנית אחת ותחת פיקוד אחיד, ומשום כך לא הצליחו להביא לידי ביטוי את מלוא יכולתם. בשלב זה הייתה היוזמה בידי האויב וכוחותינו נערכו לבלימה. חלק חשוב בבלימה נטלו היישובים שמגיניהם עמדו מול התקפות כוחות עדיפים ורק אחדים מהם נפלו לידי האויב. יום לפני הפלישה פעלו כוחותינו לטיהור הגליל המערבי ובהמשך נכבשה גם עכו; בגליל העליון המזרחי נכבשו ערב הפלישה קדש ומלכיה, אך התקפת נגד נמרצת של הלבנונים אילצה את כוחותינו לסגת. הם נערכו באזור רמות נפתלי, וכבשו את

משטרת נבי יושע. בימים הבאים נמנעה התקדמות האויב בסדרה של פעולות פשיטה והטרדה, ובסוף החודש נכבשה מלכיה מחדש. אולם בתחילת יוני תקפו הלבנונים וכבשו שוב את קדש ומלכיה. כוחות "צבא ההצלה" זרמו לגליל המרכזי ותקפו את סג'רה, אך נבלמו. הצבא הסורי תקף בעמק הירדן. לאחר שלושה ימי קרבות הצליח לכבוש את צמח ובלחצו פונו מסדה ושער הגולן. לאחר יומיים תקפו הסורים את הדגניות בחי"ר ובשריון שהסתייע בארטילריה. המגינים הצליחו להדוף את ההתקפה, וטנק שחדר למשק הושמד ב"בקבוק מולוטוב" ובמטול "פיאט". סייעו בהדיפת ההתקפה התותחים הראשונים שהגיעו ארצה - ה"נפוליונצ'יקים", שהוצבו על רכס פוריה. הסורים נסוגו מעמק הירדן וריכזו את כוחותיהם מול משמר הירדן. ב-10 ביוני תקפו הסורים בעוצמה רבה את משמר הירדן וכוחות נוספים תקפו את עין גב. ההתקפה על עין גב נהדפה, אך משמר הירדן נפלה לידי הסורים ובמאמץ רב עלה בידי כוחותינו לבלום את התקדמותם לעבר מחניים. הצבא העיראקי פלש באזור קיבוץ גשר. העיראקים השתלטו על מפעל החשמל בנהריים, אך נכשלו בניסיונותיהם לכבוש את גשר, נסוגו וחדרו לשומרון. לקראת הפוגה נקט צה"ל יוזמה בגזרה זו ותקף כדי לכבוש את ג'נין. הכוחות כבשו שטחים באזור הגלבע, אך ההתקפה על ג'נין עצמה נכשלה. הלחימה נגד הלגיון הערבי התנהלה באזור ירושלים. כוחות הלגיון תפסו את אזור לטרון וחסמו את הדרך לירושלים. שלושה ניסיונות לכבוש את משטרת לטרון נכשלו, אך במהלך הקרבות נכבש השטח מדרום לטרון. בשטח זה אותר תוואי בו הוכשרה "דרך בורמה", שאפשרה את חידוש הקשר עם ירושלים. הרובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים נשאר מנותק; ניסיון פריצה לעיר העתיקה נכשל, כוח פלמ"ח הצליח לכבוש את הר ציון ופרץ דרך שער ציון לרובע היהודי, אך השער נעזב ונתפס שוב על-ידי כוחות הלגיון והקשר עם הרובע נותק. בסוף מאי נכנע הרובע, ולאחר שרבים ממגיניו נפגעו, תחמושתם הלכה ואזלה, השטח שבידיהם הלך והצטמצם ושוב לא הצליחו לעמוד בהתקפות האויב. כוחות הלגיון תקפו במגמה לפרוץ גם למערב ירושלים; הם הצליחו לכבוש את שכונת שיח' ג'ראח, אך נבלמו בניסיונם להתקדם. הר הצופים נותר כמובלעת יהודית בשטח הערבי. בדרום ירושלים תקפו כוחות ירדניים ומצריים את רמת רחל. שלוש פעמים עבר הקיבוץ מיד ליד, אך לבסוף נשאר בידנו. בדרום פלש הצבא המצרי בשני צירים; המאמץ העיקרי נע לאורך כביש החוף לכיוון תל אביב, והמשני דרך באר שבע וחברון לעבר ירושלים. בשלב זה שאפו המצרים להתקדם במהירות צפונה. הם תקפו יישובים במרחב הנגב, אך משנהדפו - לא התעקשו והניחו להם. יוצא מכלל זה היה קיבוץ יד מרדכי ששכן על ציר ההתקדמות המצרי. הקיבוץ עמד בהתקפות קשות ולאחר חמישה ימי לחימה נסוגו מגיניו והוא נפל לידי המצרים. הטור המצרי התקדם עד אשדוד, ושם עצר ליד הגשר שפוצצו חבלנינו (גשר "עד הלום"). מטוסי "מסרשמיט" שזה עתה הושלמה הרכבתם תקפו את הטור המצרי; הם הסבו אמנם נזק מועט, אך המצרים הופתעו ועצרו להתארגנות. בראשית יוני תקפו כוחותינו את הטור המצרי; ההתקפה נכשלה אך גרמה למצרים לעצור ולהיערך במקומם. מכאן לא חידש הצבא המצרי את התקדמותו צפונה אלא פנה לטהר את מרחבו וחזר לתקוף את היישובים, אך נחל הצלחה רק בניצנים שנפלה לידיו לאחר התקפה עזה. באותם ימים החלה התארגנותו של חיל האוויר. שירות האוויר, שקדם לו, הפעיל עד כה מטוסים קלים ששימשו לסיור, תובלה ואף הפצצה. אלה לא היו יריב משמעותי לחילות האוויר הערביים שבידיהם היו מטוסי קרב. מטוסים מצריים הפציצו את תל אביב באין מפריע ושלטו בשמים. במשך הזמן החלו להגיע לצה"ל מטוסי קרב ומטוסי תובלה. מטוסי הקרב תקפו כאמור את הטור המצרי באשדוד ומאוחר יותר הפיל אחד מהם שני מטוסים מצריים שהפציצו את תל אביב. בראשית יוני הפציצו מטוסי חיל האוויר את עמאן. חיל הים התארגן אף הוא בתקופה זו. אניות מעפילים הוכשרו, באלתורים שונים, לשמש כאניות קרב, ואף ניהלו קרב ימי עם ספינות מצריות מול חוף תל אביב ובשיתוף פעולה עם מטוסי חיל האוויר הצליחו להניס את הספינות המצריות. האו"ם גילה מעורבות בבעיית ארץ ישראל, והעצרת מינתה את הרוזן השוודי ברנדוט כמתווך מטעם האו"ם כדי שיפעל להפסקת אש ויסייע במציאת פתרון של שלום. ביוזמת האו"ם ובתיאורו של ברנדוט הסכימו הצדדים להפוגה, וזו נכנסה לתוקפה ב-11 ביוני לפרק זמן של ארבעה שבועות שבמהלכם ייעשה מאמץ מדיני להגיע להסדר.

השלב הרביעי - מה-11 ביוני (תחילת ההפוגה הראשונה) עד ה-19 ביולי, הכרזת ההפוגה השנייה:

את ימי ההפוגה ניצל צה"ל להתארגנות, לאימונים, לקליטת הנשק שהגיע ולתכנונים מבצעיים לקראת חידוש הקרבות מתוך כוונה ליטול את היוזמה. ביחידות נערכו טקסי שבועת האמונים לצה"ל. המאמצים המדיניים לא נשאו פרי, וברור היה כי הקרבות יתחדשו בתום ההפוגה, ב-9 ביולי. כך אכן היה, במשך עשרה ימים התנהלה לחימה עזה בכל הגזרות, כשהיוזמה היא בעיקר בידינו. ימים אלה כונו "קרבות עשרת הימים". בחזית הצפון פעלו כוחותינו נגד "צבא ההצלה" של קאוקג'י ונגד הצבא הסורי. כוחות קאוקג'י תקפו את סג'רה; בינתיים התארגן כוח מבצע "דקל" שיצא מהגליל המערבי לעבר נצרת ותקף את האויב מעורפו. המהלך המפתיע הביא לפילת כפרים ערבים רבים לידינו ולכיבושה של נצרת. "צבא ההצלה" בגזרה זו התמוטט והגליל התחתון עבר לשליטתנו. בגזרת משמר הירדן נערך מבצע "ברוש", במטרה לחסל את ראש הגשר הסורי ממערב לירדן. התכנית הייתה לתקוף ממערב וממזרח, על-ידי כוחות שיחצו את הירדן, לנתק את הכוחות הסורים מעורפם ולמוטטם. אלא שהמבצע לא התפתח בהתאם למתוכנן; חל עיכוב בצליחה, לא הושגו כל היעדים המתוכננים, ובינתיים ערכו הסורים התקפת-נגד ואילצו אותנו לסגת ממזרח לירדן. עד ההפוגה התנהלה לחימה עזה סביב משמר הירדן; משלטים עברו מיד ליד והניסיון לחסל את ראש הגשר הסורי נכשל, אך גם הניסיון הסורי לפרוץ מערבה - נבלם. בגזרת ג'נין תקפו העיראקים; ובלחץ ההתקפה נסוגו כוחותינו מרמת ג'נין וייצבו קו חדש על הגלבע. בחזית המרכז נערך המבצע הנרחב ביותר - מבצע "דני". למבצע רוכז כוח שמטרתו היו להרחיק את איום הלגיון מתל אביב, להרחיב את הפרוזדור לירושלים ולהקל את הלחץ מעל ירושלים. במבצע זה נכבש השטח מראש העין ועד עמק איילון, לרבות הערים לוד ורמלה ושדה התעופה לוד. בגזרה המזרחית של המבצע הורחב הפרוזדור עד לנחל שורק לערך. שני ניסיונות נוספים לכבוש את לטרון נכשלו, ומתחם זה נשאר בידי הלגיון. בחזית הדרום לא תוכננו מבצעים התקפיים נרחבים. המצרים הקדימו ותקפו כבר ב-8 ביולי - יממה לפני תום ההפוגה - במגמה להרחיב את המערך שלהם בצומת הדרכים לנגב - "צומת גבעתי" (כיום) ולהשתלט על המרחב מנגבה צפונה. בשלב הראשון נחלו המצרים הצלחה וכבשו מספר משלטים שהרחיבו את אחיזתם באזור "הצומת". ניסיוננו להשתלט על אזור הצומת לא עלה יפה לאחר שנכשלה ההתקפה על משטרת עיראק סוידאן, אך משלט עיבדים נכבש מידי המצרים ועמד בהתקפות מצריות עזות. במשך "עשרת הימים" תקפו המצרים את היישובים בנגב, אך אלה עמדו והדפו את ההתקפות. הישגם היחיד של המצרים היה בהשתלטות על כפר דרום, לאחר שהיישוב פונה בלילה האחרון להפוגה. בתום הקרבות נבלם ניסיונם של המצרים להתקדם צפונה ולכבוש יישובים במרחב הנגב, אך הדרך לנגב נשארה מנותקת. חיל האוויר נטל חלק פעיל בלחימה ומטוסיו סייעו לכוחות היבשה והפציצו ריכוזי כוחות אויב בכל הגזרות. שלושה מפציצים, "מבצרים מעופפים" הגיעו ארצה ובדרכם הפציצו את קהיר. בהמשך הופצצה גם דמשק. גם חיל הים השתתף בלחימה וספינותיו הפגזו את צור. יחידת ההנחתה של החיל השתתפה בקרב על בית עפה. כן ליווה החיל את אניות המעפילים שהגיעו ארצה.

השלב החמישי - מ-19 ביולי 1948, עם הכרזת ההפוגה השנייה ועד חתימת הסכם שביתת הנשק האחרון ב-20 ביולי 1949:

ההפוגה השנייה נכפתה על הצדדים מכוח צו של מועצת הביטחון שקראה לצדדים להיכנס למשא ומתן על שביתת נשק ועד אז לשמור על ההפוגה. מדינות ערב לא נענו לקריאה זו. ההפוגה שנכפתה השאירה את המצב ללא הכרעה במלחמה - מצב לא נוח מבחינתה של ישראל. צבאות ערב היו עדיין בתחום ישראל; הסדר מדיני לא נראה בטווח מיידי וההפוגה לא אפשרה מבצעי הכרעה צבאיים. המצב חייב החזקת צבא בהיקף ניכר, מעל 100,000 חיילים, והדבר הכביד על המדינה הצעירה שרצתה להפנות את משאביה לקליטת גלי העלייה ולביסוס כלכלתה. בתקופה זו לא התנהלה לחימה רצופה, אך נערכו מספר מבצעים ביוזמתנו במגמה להשיג הכרעה. הראשון במבצעים אלה היה מבצע "יואב" שנערך בין ה-15 ל-22 באוקטובר 1948. מטרתו הייתה לפרוץ את הדרך אל הנגב, שהיה מנותק על-ידי המערך המצרי בקו מג'דל-בית ג'וברין. קדם למבצע זה מבצע "אבק", שבמהלכו הוטסה לנגב אספקה ובמטוסים החוזרים הוטסו לוחמי חטיבת "הנגב"

צפונה להתארגנות. חטיבת "יפתח" הסתננה לנגב והחליפה את לוחמי חטיבת "הנגב". המבצע נפתח בהפצצה אווירית על ריכוזי צבא מצרי. נערכו מספר פשיטות וכוחות תפסו משלטים בטריז בית חנון. למחרת נערכה התקפה על עיראק אל מנשיה, כדי לפתוח את דרך העפר לנגב, אך התקפה זו נכשלה. הכישלון העמיד את מפקדת החזית בפני בעיה - האם להמשיך בניסיון לפרוץ במזרח, או להעתיק את המאמץ מערבה ולפרוץ את הכביש הראשי. הוחלט לפעול בגזרה המערבית, ובלייל 16/17 באוקטובר הובקע המערך המצרי בצומת ובהמשך הלחימה נכבשו משלטי כאוכבה וחוליקאת והדרך לנגב נפרצה. הטריז שנעץ בבית חנון גרם למצרים להסיג את כל הכוחות שהיו מצפון לו. ניסיון נוסף שנעשה לכבוש את משטרת עיראק סוידאן נכשל. כוחותינו ניצלו את התמוטטות המערך המצרי והמשיכו דרומה וכבשו את באר שבע. בעת מבצע "יואב" נערך גם מבצע "ההר", שבמהלכו הורחבה שליטתנו בפרוזדור ירושלים דרומית לנחל שורק ועד בית ג'וברין. בזירה הימית טובעה במהלך המבצע אניית הדגל של הצי המצרי - "האמיר פארוק". בתום המבצע נוצר קשר יבשתי יציב עם הנגב; צה"ל השתלט על מרחבים בנגב ובפרוזדור, חלק מהצבא המצרי הושמד, וחטיבה שלו נותרה מכותרת ב"כיס פאלוג'ה". ימם ספורים לאחר מבצע "יואב", בין ה-29 ל-31 באוקטובר, נערך בצפון מבצע "חירם". במהלך מבצע זה השתלטו כוחותינו על הגליל העליון עד גבול לבנון ואף על רצועה בתוך שטח לבנון וכוחות קאוקג'י סולקו מישראל. ב-9 בנובמבר נערכה ההתקפה השמינית על משטרת עיראק סוידאן, והפעם נפלה המצודה בידינו וצומצמו ממדיו של "כיס פאלוג'ה". בסוף חודש זה ירדו כוחות מבאר שבע לערבה וחברו לסדום, שהייתה מנותקת כשישה חודשים. במהלך חודש נובמבר ניסו המצרים להרחיב את אחיזתם מרצועת עזה מזרחה. כדי לבלום ניסיונות אלה נערך בראשית דצמבר מבצע "אסף", שבמהלכו נכבשה שורה של משלטים, נהדפו התקפות-נגד מצריות וסוכל האיום המצרי על הנגב המערבי. בינתיים התמשכה ההפוגה, כשהפעילות המדינית אינה מצליחה להביא את מדינות ערב אל שולחן המשא ומתן וברקע מרחפת תכנית המתווך ברנדוט (שנרצח בידי אנשי לח"י ב-17.9.48), לפיה ינותק הנגב מישראל ובתמורה יכלל הגליל בתחומיה. בנסיבות אלה נדרש מבצע צבאי נוסף כדי להשיג מטרות מדיניות - לסלק את האיום לניתוק הנגב מישראל ולא לפתוח את המצרים לפתוח בשיחות שביתת-נשק. לכך נועד מבצע "חורב", שמטרותיו הצבאיות היו למגר את הצבא המצרי ולסלקו מתחומי ישראל. המבצע החל ב-22 בדצמבר בהפצצה על ריכוזי הצבא המצרי ובפעולת הטעייה בכיוון רצועת עזה. מאוחר יותר נע המאמץ העיקרי בשתי זרועות לעבר עוג'ה (ניצנה), השתלט על המרחב מביר עסלוג' עד עוג'ה, וכבש אותה ב-27 בחודש. כוחותינו המשיכו להתקדם וחדרו לתחום סיני. אבו עגילה נכבשה וכוחות פשטו על בסיסים מצריים והגיעו עד מבואות אל עריש. המערך המצרי התמוטט ונשקפה סכנת כיתור לכל הצבא המצרי ברצועת עזה. החדירה לסיני עוררה פעילות מדינית קדחתנית; בריטניה וארצות הברית דרשו מישראל לסגת, והממשלה אכן הורתה לצה"ל לסגת מסיני. במהלך המבצע נערך גם ניסיון לחסל את "כיס פאלוג'ה", אך כשלון ההתקפה על עיראק אל מנשיה מנע את חיסול ה"כיס". ניתוק הכוחות המצריים באזור רפיח הצליח באופן חלקי בלבד; אך האיום בניתוק עשה את שלו, וב-6 בינואר 1949 הודיעה מצרים על הסכמתה לפתוח במשא ומתן עם ישראל. למחרת פסקה האש בחזית הדרום. שבוע לאחר מכן נפתחו ברודוס שיחות שביתת הנשק עם מצרים. ההסכם עם מצרים נחתם ב-24.2.49 וב-23.3.49 נחתם הסכם עם לבנון. ב-4.3.49 החל משא ומתן עם ירדן. הירדנים טענו לשליטה על הנגב הדרומי; מבצע "עובדה", שנערך בין ה-6 ל-10 במרס, נועד לקבוע את עובדת שליטתה של ישראל בחבל ארץ זה. הכוחות התקדמו לעבר אילת בשני צירים, לאורך הנגב ובערבה. כוח נוסף השתלט על עין גדי. ההסכם עם ירדן נחתם ב-3.4.49. המשא ומתן עם סוריה החל ב-5.4.49, וההסכם עמה נחתם רק ב-20.7.49. עם חתימת הסכם זה באה מלחמת העצמאות אל סיומה.

הוראות לחיפוש שם חלל באתר יזכור

1. חפש את שם החלל ברשימת הנופלים המסודרת לפי שם משפחה ושמות פרטיים.
2. הפעל את המחשב המחובר למסך הטלויזיה ויעלה לך אוטומטית אתר יזכור.
3. השתמש במקלדת והעכבר והקלד את השם שהינך רוצה לראות במשבצת שבמרכז המסך ובה כתוב.

חיפוש לפי שם, בית עלמין, אנדרטה

4. לחץ על סימן החיפוש שמשמאל למשבצת החיפוש הנ"ל או הקש "ENTER" במקלדת.
5. השתמש בגלגלת עכבר המחשב להרים את המסך כלפי מעלה ואז תראה את פרטיו של החלל, וודא אכן שאליו התכוונת.
6. לחץ על משבצת "לסיפור חייו" ויפתח תקציר חייו עם תאריכים וכן אירועי נפילתו.
7. תוכל להדליק נר לזכרו בלחיצה על הכיתוב "הדלקת נר לזכרו".
8. בתחתית העמוד של סיפור חייו, תוכל לכתוב לו הקדשה אישית בשימוש במקלדת.
9. בחלק העליון השמאלי תוכל לתת פקודת הדפסה ותודפס לך תמונתו וסיפור חייו.
10. בצד ימין בעמוד סיפור חייו תוכל להקיש ולקבל פרטים מלאים על מקום מנוחתו כולל מיפוי מדוייק.
11. תוכל לקרוא לו את תפילת ה"יזכור" המצורפת לחוברת זו או השמעתה דרך האתר בגלילה כלפי מעלה והקשה בכותרת על "אתר יזכור" ובו רד לסוף התפילה והקש על השמעת התפילה.
12. ניתן להיעזר במדריך הנמצא במקום.

רשימת שמות הנופלים

גרוסמן יוסף	ברגמן מנחם	אביב משה
גרוספלד חיים צבי מנחם	ברגמן משה	אולשבסקי (אשורי) משה
גרין ראובן	ברדס יוסף ("יוסלה")	אונגר שמואל
גרינהויז אבינועם	ברוך יעקב	אוסטרובסקי מיכאל (מוקי)
גרינפלד שלמה	ברומברגר שלמה מנשה	אוסטרמן אהובה
גרינשטין אליהו מאיר	ברור איתן-מאיר	אוסטרמן ליאון
גרף חיים	ברט אליעזר (ליזר)	אורן (הורנשטיין) רפאל (ביבי)
גרפין גד בן הדי ויצחק	ברלס אמציה	אורקוביץ יוסף אורי
דולינקו שמואל מוליק	ברמן ישראל יעקב	איטקין ישראל
דניאל מרדכי	ברנד יהושע הכהן	אילבינג נחמן (ז'נו)
האמרמן יוסף	ברנר שלמה טייס	אילון גדעון
הבר זליג זוזיו	ברנשטיין שמואל אריה	אנטונובסקי מנחם
הוישרוק דב	ברקו יעקב	אנטורג יוסף
הורוביץ צבי (צביקה)	גאון איתן	אסט אליהו
הילבורן שמעון	גודני יונה (יונצ'יק)	אפל יעקב (יענקלה)
הלב"ץ ישעיהו	גוזמן חיים	אפרת אביהו
המר משה	גוטמן אביב	אפשטיין יהושע
הפנר מרים	גוטמן שמעון ישעיהו(היינץ)	אפשטיין צבי
הרטמן יצחק	גוטפלד מיכאל	באר מרדכי
הרשלר נחמיה	גולדברג אריה	בודנשטיין שלמה
וגנר חיים	גולדברג יעקב (ז'ק)	בוטוביצקי בנימין
וולגמוט גרשון	גולדנפון דוד	בוים זאב
וולהנדלר ישראל	גולדשטיין מרדכי	בוכבינדר יצחק
וולף מיכאל	גולדשמידט פז אוריאל (אורי)	בורנשטיין יהושע
וייס בנימין	גולוב אליהו (אלי)	בטצייג אברהם-מנדל
וייסר מיכאל	גורביץ חנניה	ביגר יצחק
וילנר יחיאל דוד (חיליק)	גינזבורג שמואל יצחק	ביטי שלום (שולה-ביה)
וינברגר יצחק	גלוברמן יהושע	בינדר משה
וינריך רפאל דוד (רפא)	גלוגובסקי ירחמיאל (ירח)	ביקל אהרון
ויס נפתלי	גלילי רובינשטיין עמוס	בלה יוסף
ויסמן יוסף בן אסתר ונוח	גליקברג מנדל	בלה שלמה בן חנה
ויסמרק יהודה	גליקמן אריה	בלומברג נתן
וולגלרנטר יהושע	גלר קלמן	בלאט משה
וינברנד אביגיל	גנזר גרשון	בן-זהב פרץ
ויצנטרגר יצחק	גניזדוביץ דוב (ברלה)	בן שבת אברהם
וישינצקי נתן אריה	גרונדמן דן	בקרמן יחזקאל

נמצאביצקי מרדכי	כנעני יעקב קרמז'	ולדימירסקי זאב בן אשר
נקריץ גדעון	כץ אסף בן צפורה וישעיהו	ורטהיים אמנון
נפחא דויד דודי	כרמי יעקב נחמן	זבולוני יצחק בן יפה ויונה
סגל אריה הג'ינג'י	לבנגרט שמעון	זביקלסקי אורי
סוחצקי אשר	לבנשום צבי גור אריה	זוטא חנה בת יהודית
סומברג אריה	להבי מרדכי	זינדבנד יוסף (יוסי)
סופרשרייבר אברהם	לוי ארנסט	זילברשטיין שמואל
סטוצקי יעקב	לויין ישראל בן מרים ולואיס	זילוני זאב
סטרוגנו יוסף פפו	ליטמנוביץ יהודה בן ברכה	זית (זייף) איתן
סטריקובסקי אריה	ליטמנוביץ ארנון מרדכי	זלוטניצקי אברהם
סילש מאיר	ליבוביץ יוסף בן תרצה	זלינגר חנן
סלומון עמוס עמוסק'ה	ליברמן אבידוב בן מינה	זלישניק אריה ליב
סליצקי דן	ליברמן אליהו בן לאה	חזן דויד בן פרחא
עבדן חנן	ליורבסקי יעקב	חיקינד טוקצ'ירוב אריה
עמיקם בועז בוזי	ליסבונה צדוק	חילו ניסים
פוטרמן אליעזר פוטר	ליסיצין ולדימיר	חסין דוד
פוליקמן שלמה	לקס יוסף בן רל ומנחם	טוכלר עמנואל יצחק
פוצ'טר צבי	לרמן חגי בן צפורה	טולצ'ינסקי יובל
פוקס רפאל פוקסי	מאירוביץ יהודה	טונדובסקי משה
פיגנבלט אהרון פיגוש	מגן דוד דוידקה בן חוה	טלר חיים
פינגר זאב	מאינטאו זאב ולטר בן אלזה	טננבוים ישראל
פינקנזון ישעיהו	מוזס נוח	טרייסטמן מנחם
פיש חיים בן לאה ומשה	מולדבסקי שמואל	יחיאל יגאל חילק
פכטר בן עמי	מולקורב מרדכי	ידידיה (גוטליב) אריה
פלדבלום דוד בן חנה ומאיר	מוסטובולסקי שרגא	יולס דויד גוונתר
פלדמן זכריה איה	מורפורגו אוריאל בן חיים	יונג אריה לייבלה
פלדמן מרדכי	מושקוביץ צבי	יורמן יצחק
פלוטניצקי מאיר	מטרי יעקב ריזל	ימפולר שמואל
פלוצר משה	מידב עמנואל מנחם	ירוסט משה הכהן
פנצר עמוס	מיללר ישראל מאיר	ירושלמי מרדכי
פסמניק נועם	מלול אליהו	ירמנובסקי אריה
פרודובסקי אריה	מלינק דוד שלום	כהן ידידיה אפרים
פרוכטר יצחק	מלמד אליעזר	כהן זיגמונד שרגא
פרוסטרמן יחיאל (יחיאלי)	מלמד נעמן זישא	כהן יהודה לייב
פרחדניק בצלאל	מנדובסקי גדעון	כהן יונה
פרידלין חיים	מצקביץ דוד דודל- אח יוסף	כהן מאיר בן טובה ושמעון
פרנץ שמואל	מצקביץ יוסף אח דוד	כהן נחמן בן הניה וויסוף
קוטיק מיכאל	מרט מאיר	כהן רפאל בן דוב וזהבה
קולומבוס יעקב יוסף	מרמלשטיין יהודית	כהן שלמה בן סלי ומרדכי
קומורניק מרדכי	מרסלי סונה	כהן שלמה בן בניינדה וניסים
קופיטו שמואל	נייפלד מאיר דז'ה	כהנא אשר

שטורפר אריה	רזילי יעקב	קופליוביץ שמריהו
שטיבל שמואל	רטנר צבי	קופמן יעקב
שטיינפרס אברהם	ריבן חיים לולו	קזשטכר דוד קז
שטרן אהרון	רויפר חיים	קיפניס בן ציון
שיטרית אליהו	רייך משה משה	קירלנד נחום
שמואל חיימון	ריניס דב	קלימקר יוסף
שיינרמן משה בן חנה וישראל	ריים מאיר	קליינמן משה
שיינרמן עליזה בת חנה וישראל	רילף יוחנן	קמינסקי יצחק
שכנאי אסף	רכב רייטר מנחם	קניג ישעיהו קיניני
שמואלי איתמר סמולוביץ	רכליס נחמן	קסטרו אליהו
שמחון יוסף	רסין יונה יון	קפלן יששכר שטיק
שמי-שמיט אהרון ג'ימי	רשילוב בנימין	קפלן ראובן בן אהובה וצבי דוב
שפאנוב ארתור בן צבי	שבט אליעזר בן סוניה	קפלן שלמה בן אהבה צבי דוב
שפירא אוריאל	שבט מנחם בן סוניה	קרונברג זאב וילי
שפירא משה	שוארץ דניאל בן יוסף ושרה	קרמן מרדכי מוטקה
שפרלינג יהודה	שוארץ שלמה בן מאיר	רבינוביץ שלמה
שקולניק יעקב	שוארץ הוגו בן קלרה	רוזנבאום יעקב
שר חיים	שוארץ שלמה - יהודה	רוזנבלום אסף ספיק
שרף ישראל	שולקיס שרגא	רוזנבלט יעקב ברטי
ששה הלוי יהושע	שולרר חיים	רוזנברג בנימין בניק
תאני בנימין	שטולצברג אהרון	רוזנטל שלמה חירם
		רוזנפלד יוסף
		רוטנברג דוד

קפה ג'אמיל
פאדלל נאסר נוכחו למה
מחשורה נאסר לדביעה נשק הרצורים
המזא בקשר עם חבר הנהגים הרצורים
בקפה נמכרים משקאות חריפים ברשיון.

11/11/41

(3) - מלון "וינסון" האה הבכוד
מבין האחים בוסאג י. יש לו מלון
התנוד להט. בקפה חריפים ברשיון. ב-958
יש לו מלון. יש לו מלון. יש לו מלון.

(4) - קפה ברה' ואדי סאלין
ממלגה החוסיינים. בקפה איין משק
אדי-סאלין. בקפה איין משק
קפה ברה' ואדי סאלין. בקפה איין משק
ממלגה החוסיינים. בקפה איין משק

(5) - קפה ברה' ואדי סאלין
ממלגה החוסיינים. בקפה איין משק
אדי-סאלין. בקפה איין משק
קפה ברה' ואדי סאלין. בקפה איין משק
ממלגה החוסיינים. בקפה איין משק

(6) - קפה ברה' ואדי סאלין
ממלגה החוסיינים. בקפה איין משק
אדי-סאלין. בקפה איין משק
קפה ברה' ואדי סאלין. בקפה איין משק
ממלגה החוסיינים. בקפה איין משק

(7) - קפה ברה' ואדי סאלין
ממלגה החוסיינים. בקפה איין משק
אדי-סאלין. בקפה איין משק
קפה ברה' ואדי סאלין. בקפה איין משק
ממלגה החוסיינים. בקפה איין משק

(8) - קפה ברה' ואדי סאלין
ממלגה החוסיינים. בקפה איין משק
אדי-סאלין. בקפה איין משק
קפה ברה' ואדי סאלין. בקפה איין משק
ממלגה החוסיינים. בקפה איין משק

(9) - קפה ברה' ואדי סאלין
ממלגה החוסיינים. בקפה איין משק
אדי-סאלין. בקפה איין משק
קפה ברה' ואדי סאלין. בקפה איין משק
ממלגה החוסיינים. בקפה איין משק

(10) - קפה ברה' ואדי סאלין
ממלגה החוסיינים. בקפה איין משק
אדי-סאלין. בקפה איין משק
קפה ברה' ואדי סאלין. בקפה איין משק
ממלגה החוסיינים. בקפה איין משק

ארגון חברי ההגנה בחיפה

בית ההגנה - רח' פבזר 33, חיפה 3313504 טלפון: 04-8666762